

Protestantse
Kerk

MWM²
experts in luisteren

Onderzoek naar het bestrijden van antisemitisme binnen de Protestantse Kerk & Situatie Israël-Palestina

Inhoudsopgave

Management Summary

Pagina 3

Resultaten

Pagina 6

Management Summary

De aanleiding

Onopgeefbaar verbonden met het volk Israël

- Voor de Protestantse Kerk is de onopgeefbare verbondenheid met het volk Israël een essentieel onderdeel van de eigen identiteit. Met deze uitdrukking wordt verwezen naar jullie bijzondere relatie met het Joodse volk.
- Het bestrijden van antisemitisme is dan ook een belangrijk thema voor de Protestantse Kerk. Volgens de kerkorde heeft de generale synode van de Protestantse Kerk dan ook tot taak het bevorderen van het inzicht in, en de bestrijding van antisemitisme.
- Jullie zijn nu benieuwd naar het beeld dat protestanten hebben van antisemitisme, joden en joden in de Bijbel. Ook willen jullie graag weten in welke mate gemeenten aandacht besteden aan het onderwerp antisemitisme. Dit hebben wij voor jullie onderzocht middels een online vragenlijst. De resultaten van dit onderzoek zullen jullie presenteren tijdens de vergadering van de generale synode in november 2023. Wij hebben het onderzoek uitgevoerd onder leden van jullie eigen PKN-panel.
- In dit rapport lezen jullie de resultaten van het uitgevoerde onderzoek, uitgezet in acht thema's. Op de resultatenpagina staat een overzicht van waar, welke thema's worden beschreven in deze rapportage. Achtergrondkenmerken van de steekproef staan daarnaast beschreven in de bijlage.

Leeswijzer

Significante verschillen zijn apart aangegeven per vraag tussen de volgende groepen:

- Wel of geen voorganger in de kerk
- Leeftijd
- Betrokkenheid bij de Kerk Israël

Extra toelichting PKN-Panel en mate van respons:
Het PKN-panel is een panel dat bestaat uit leden van de protestantse kerk. Hieronder vallen zowel protestanten met, als zonder functie of taak binnen de kerk.

Gemiddeld halen wij bij onderzoeken onder het PKN-panel een responspercentage van circa 20%. Binnen het huidige onderzoek hebben wij een relatief hoog responspercentage van 38% opgehaald. Dit is een teken dat het onderzochte onderwerp van antisemitisme, erg leeft onder leden van het panel.

1. Belangrijkste conclusies onderzoek ‘Bestrijding antisemitisme’ (1/2)

Protestanten hechten belang aan het bestrijden van antisemitisme door de Protestantse Kerk. Zij maken zich dan ook zorgen over uitingen van antisemitisme in Nederland en erkennen veelal dat dit soort uitingen ook onder christenen kunnen voorkomen. Zelf hebben zij doorgaans een positief beeld van hedendaagse Joden in Nederland. Echter tonen ze minder positieve opvattingen over Joden in andere contexten. Protestanten zijn blij dat de synode als taak heeft het bevorderen van inzicht in en bestrijden van antisemitisme. Wel zouden zij graag nog meer aandacht hiervoor zien.

Belang van het thema

Een meerderheid (71%) vindt het heel belangrijk dat de Protestantse Kerk zich bezighoudt met de bestrijding van antisemitisme. Een kwart (24%) vindt het enigszins belangrijk. Slechts 3% is neutraal over dit thema en de overige 2% vinden het enigszins tot heel onbelangrijk.

Ervaring met antisemitisme

Bij de term antisemitisme hebben protestanten een duidelijk beeld. Zo denken zij vooral aan negatieve houdingen en gedragingen naar joden en het jodendom. Driekwart zegt zich ook daadwerkelijk zorgen te maken over het aantal uitingen van antisemitisme in Nederland. Men ervaart deze uitingen vooral in de media. De meerderheid gelooft daarbij dat antisemitisme zich niet alleen beperkt tot buiten de kerk.

Zij zijn van mening dat antisemitisme ook onder christenen voorkomt. 14% zegt zelfs tijdens preken weleens een negatief beeld over Joden te horen.

Aandacht antisemitisme door de synode

Driekwart van de protestanten vindt het goed dat het bevorderen van inzicht in, en het bestrijden van antisemitisme een taak is van de synode. Slechts 6% zegt dat dit een overbodige taak is. Zij vinden het vooral overbodig, omdat zij dit niet als de verantwoordelijkheid van (alleen) de kerk zien. Onder hen die het goed vinden dat dit een taak van de synode is, vindt de grootste groep, dat er nog (veel) te weinig aandacht gaat naar deze taak.

1. Belangrijkste conclusies onderzoek ‘Bestrijding antisemitisme’ (2/2)

Protestanten hebben een overwegend negatief beeld van Joden, en nog specifiekere farizeeën, in de Bijbel. Wel zeggen zij zelf dat dit niet hun beeld van hedendaagse Joden beïnvloedt. Israël associëren zij maar weinig met het Joodse volk en meer met de Joodse staat. Over het Israël-Palestina conflict voelen zij zich voornamelijk verdrietig, en in iets mindere mate hoopvol. Graag zouden zij meer aandacht zien vanuit zowel de landelijke Protestantse Kerk, als hun eigen gemeente voor de situatie van christenen in Israël-Palestina.

Aandacht voor antisemitisme binnen de gemeente

Ongeveer 4 op de 10 protestanten zeggen dat er binnen hun gemeente soms tot regelmatig aandacht is voor het thema antisemitisme. De helft zegt echter dat hier (bijna) nooit aandacht voor is. Wanneer gemeenten wel aandacht hebben voor het thema antisemitisme, is dit met name tijdens de preken en gebeden. Twee derde van de protestanten zeggen dat deze momenten van aandacht, door het hele jaar heen zijn verspreid. Ook Israëlzondag en 4 en 5 mei worden door de meerderheid als momenten van aandacht genoemd.

Beeld van Joden

De meerderheid van de protestanten heeft een overwegend positief beeld van hedendaagse Joden in Nederland. Het beeld dat protestanten hebben van Joden in andere contexten is minder positief: 3 op de 10 heeft een overwegend negatief beeld van de hedendaagse Joden in Israël.

Daarnaast hebben protestanten een overwegend negatief beeld van Joden in de Bijbel. Zo zeggen 6 op de 10 protestanten een (zeer) negatief beeld te hebben van farizeeën zoals beschreven in het Nieuwe Testament. Echter geven 8 op de 10 aan dat dit beeld niet hun blik op hedendaagse Joden kleurt. De meerderheid van de protestanten is dan ook van mening dat passages als Matteüs 27:25 geen betrekking meer hebben op hedendaagse Joden.

Een derde van de protestanten gelooft daarentegen wel dat iemands beeld van Joden in Bijbel, doorwerkt in diens beeld van het levende jodendom, en omgekeerd. Daarbij is een kwart van mening dat het beeld van Joden in de Bijbel antisemitisme daadwerkelijk bevordert.

Situatie Israël-Palestina

De meerderheid van de protestanten associeert Israël niet met het Joodse volk, waar naar wordt verwezen binnen de onopgeefbare verbondenheid die de Protestantse Kerk heeft met het volk Israël, maar met de Joodse staat.

Over het Israël-Palestina conflict voelen de meeste protestanten zich verdrietig vanwege de uitzichtloosheid. Toch voelen 4 op de 10 protestanten zich hoopvol over deze situatie, omdat er Joden en Palestijnen zijn die met elkaar blijven opkomen voor een samenleving voor iedereen.

De hoeveelheid aandacht voor ‘verbondenheid met Israël’ binnen zowel de landelijke kerk als de eigen gemeente vindt 6 op de 10 protestanten precies goed. Slechts een derde zou meer aandacht voor dit onderwerp willen. Het percentage is iets lager als het gaat om de situatie van christenen in Israël-Palestina. Dan vindt de helft het precies goed en zou meer dan een derde graag meer aandacht hiervoor willen.

2. Resultaten

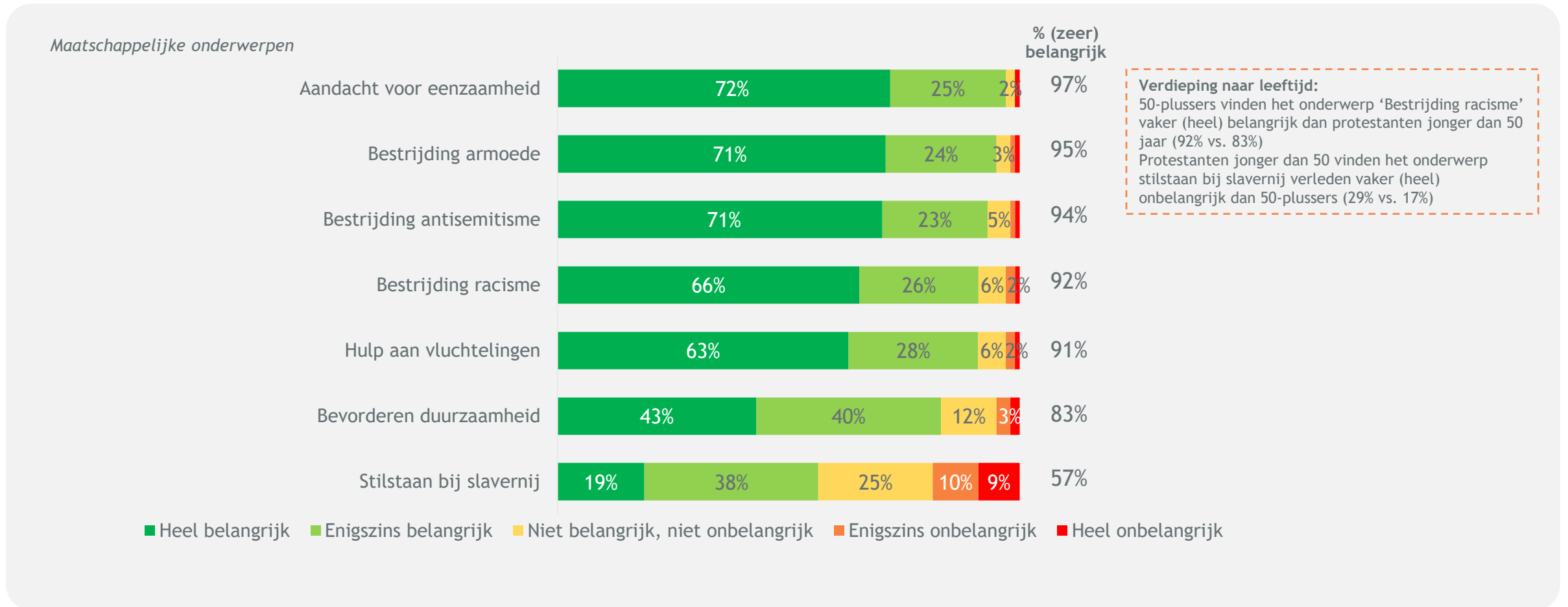
Klik op het hoofdstuk om direct naar de betreffende resultaten te gaan

- [2.1 Aandacht voor maatschappelijke thema's](#)
- [2.2 Beeld van de Joodse bevolking](#)
- [2.3 Ervaring van antisemitisme](#)
- [2.4 Aandacht voor antisemitisme door de synode](#)
- [2.5 Aandacht voor antisemitisme binnen de gemeente](#)
- [2.6 Beeld van Joden in de Bijbel](#)
- [2.7 Situatie Israël-Palestina](#)

Klik op het MWM2 logo op de betreffende pagina's om weer terug te keren naar deze pagina

2.1 Aandacht voor maatschappelijke thema's

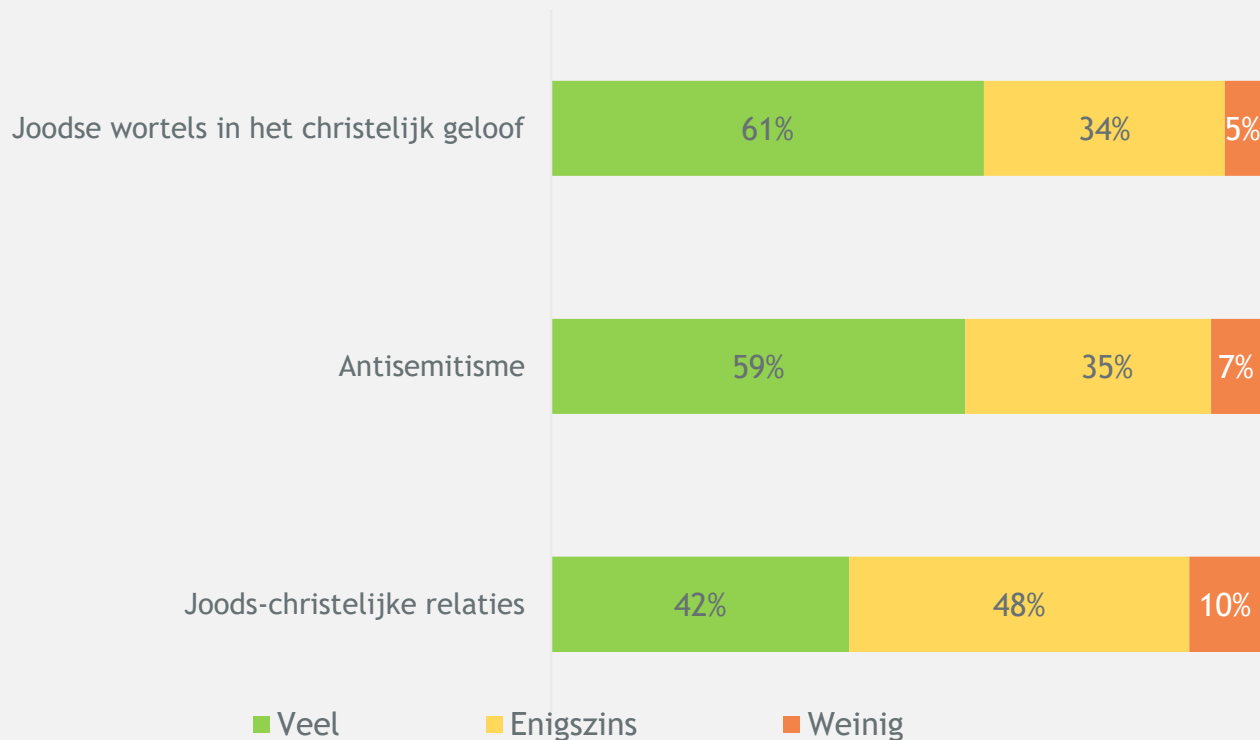
Bijna alle protestanten vinden het (zeer) belangrijk dat de Protestantse Kerk zich bezighoudt met de bestrijding van antisemitisme

Ruim de helft van de protestanten heeft veel belangstelling voor de Joodse wortels in het christelijk geloof en antisemitisme

Joods-christelijke relaties vindt men minder interessant. Alsnog hebben 4 op de 10 hier veel belangstelling voor

In welke mate heeft u belangstelling voor de volgende thema's?

Verdieping naar voorganger:

Voorgangers van de Protestantse Kerk hebben vaker veel belangstelling voor alle beschreven onderwerpen, in vergelijking tot protestanten die geen voorganger zijn.

- Joodse wortels in het christelijk geloof (79% vs. 59%)
- Antisemitisme (67% vs. 57%)
- Joods-christelijke relaties (50% vs. 41%)

Verdieping naar betrokkenheid kerk Israël:

Protestanten die wel betrokken zijn bij Kerk Israël, in vergelijking met hen die hier niet bij betrokken zijn, hebben vaker veel belangstelling voor alle beschreven onderwerpen:

- Joodse wortels in het Christelijk geloof (93% vs. 59%)
- Antisemitisme (88% vs. 57%)
- Joods-christelijke relaties (82% vs. 40%)

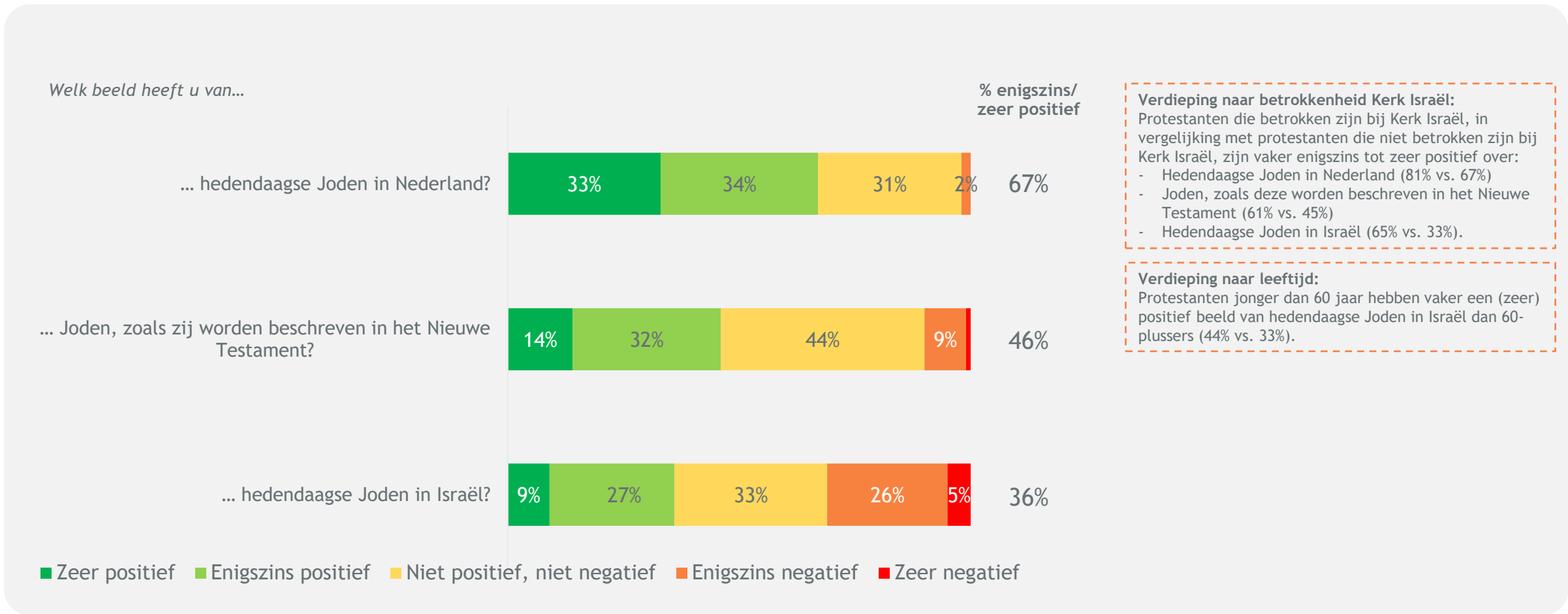
Verdieping naar leeftijd:

70-plussers hebben vaker veel belangstelling in het onderwerp antisemitisme dan protestanten jonger dan 70 (66% vs. 52%)

2.2 Beeld van de Joodse bevolking

De meerderheid van de protestanten heeft een overwegend positief beeld van Joden in Nederland

Hun beeld van Joden in het Nieuwe Testament en Joden in Israël is minder positief

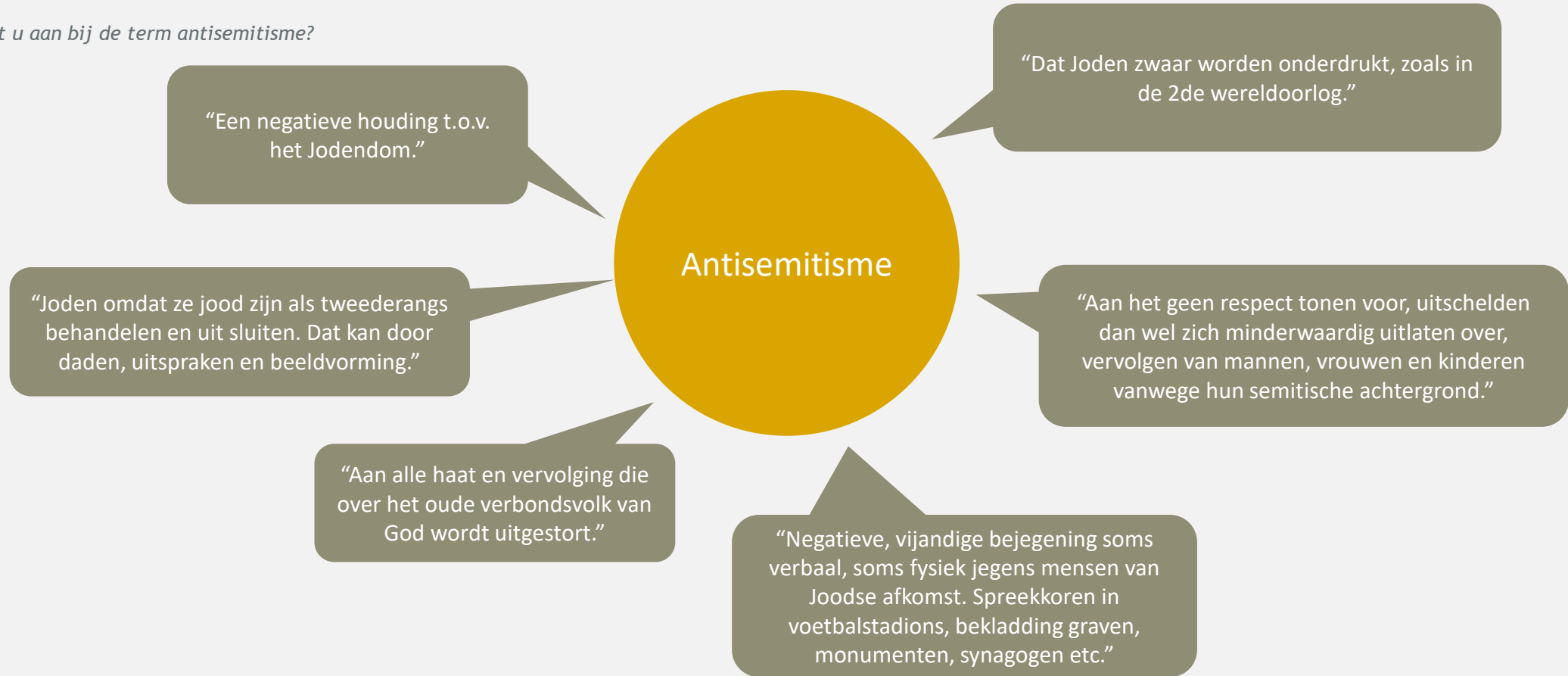

2.3 Ervaringen van antisemitisme

Bij de term antisemitisme wordt zowel gedacht aan houding als aan gedragingen ten aanzien van het Jodendom

Met name voetbalstadions worden vaak genoemd

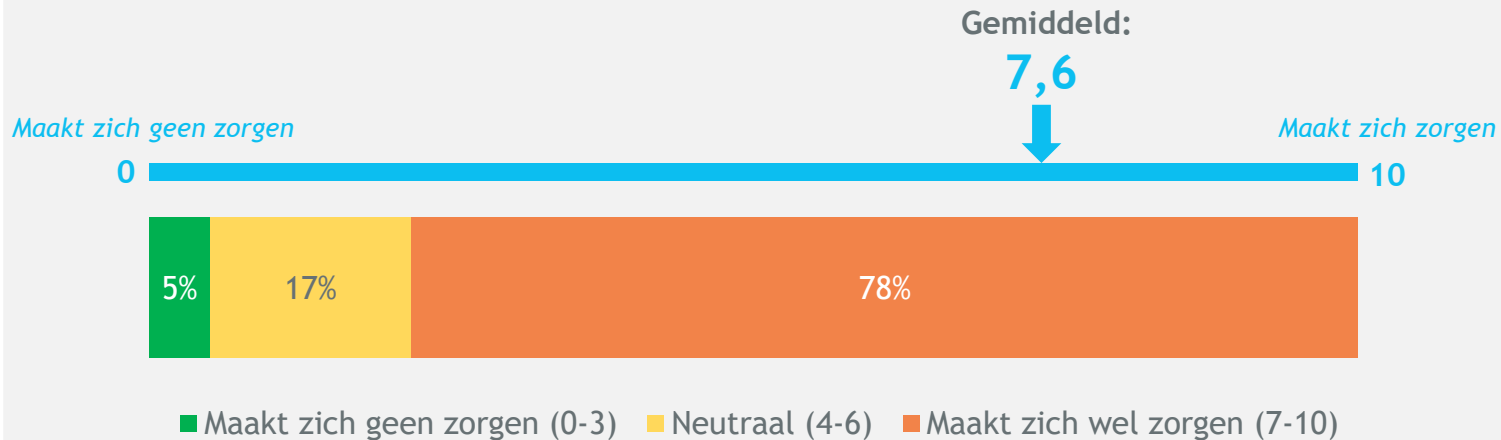
Waar denkt u aan bij de term antisemitisme?

De meerderheid van de protestanten geeft aan zich (enigszins) zorgen te maken over uitingen van antisemitisme in Nederland

Protestanten betrokken bij Kerk Israël maken zich het meest zorgen

Zorgen over uitingen van antisemitisme in Nederland

Verdieping naar voorganger:

Voorgangers maken zich vaker zorgen over uitingen van antisemitisme in Nederland dan protestanten die geen voorganger zijn (7,9 vs. 7,5).

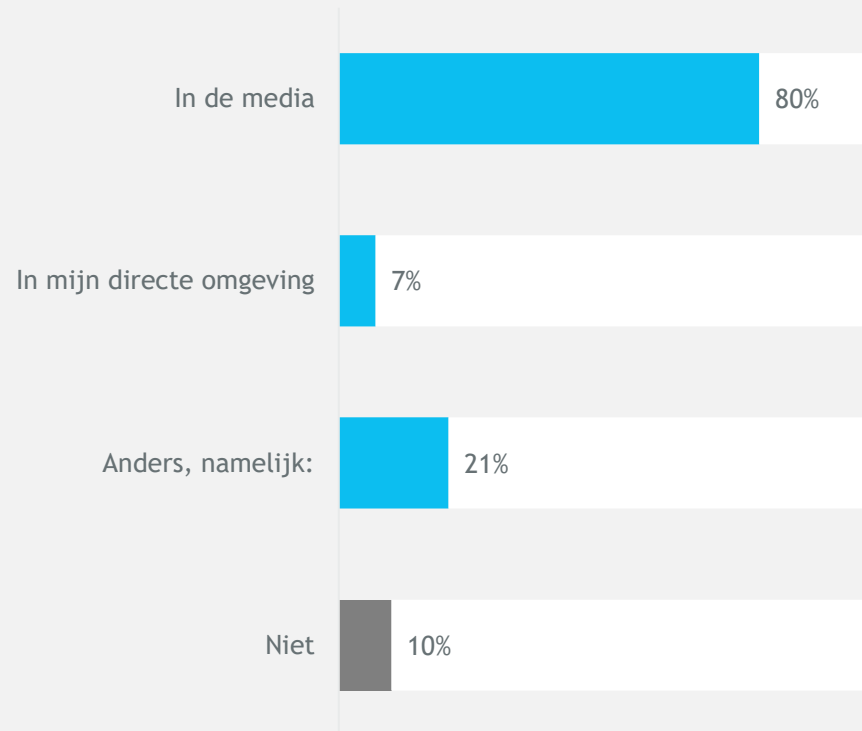
Verdieping naar betrokkenheid Kerk Israël:

Protestanten die wel betrokken zijn bij Kerk Israël maken zich vaker zorgen over uitingen van antisemitisme dan protestanten die niet betrokken zijn bij Kerk Israël (8,4 vs. 7,5).

De meeste uitingen van antisemitisme ervaart men in de media

Daarnaast worden uitingen van antisemitisme veel gezien tijdens sportwedstrijden

Waar ervaart of ziet u uitingen van antisemitisme in Nederland?

Verdieping naar voorganger:

Protestanten die geen voorganger zijn van de Protestantse Kerk ervaren vaker geen antisemitisme in Nederland dan Protestanten die wel een voorganger zijn van de Protestantse Kerk (11% vs. 4%)

Verdieping naar betrokkenheid Kerk Israël:

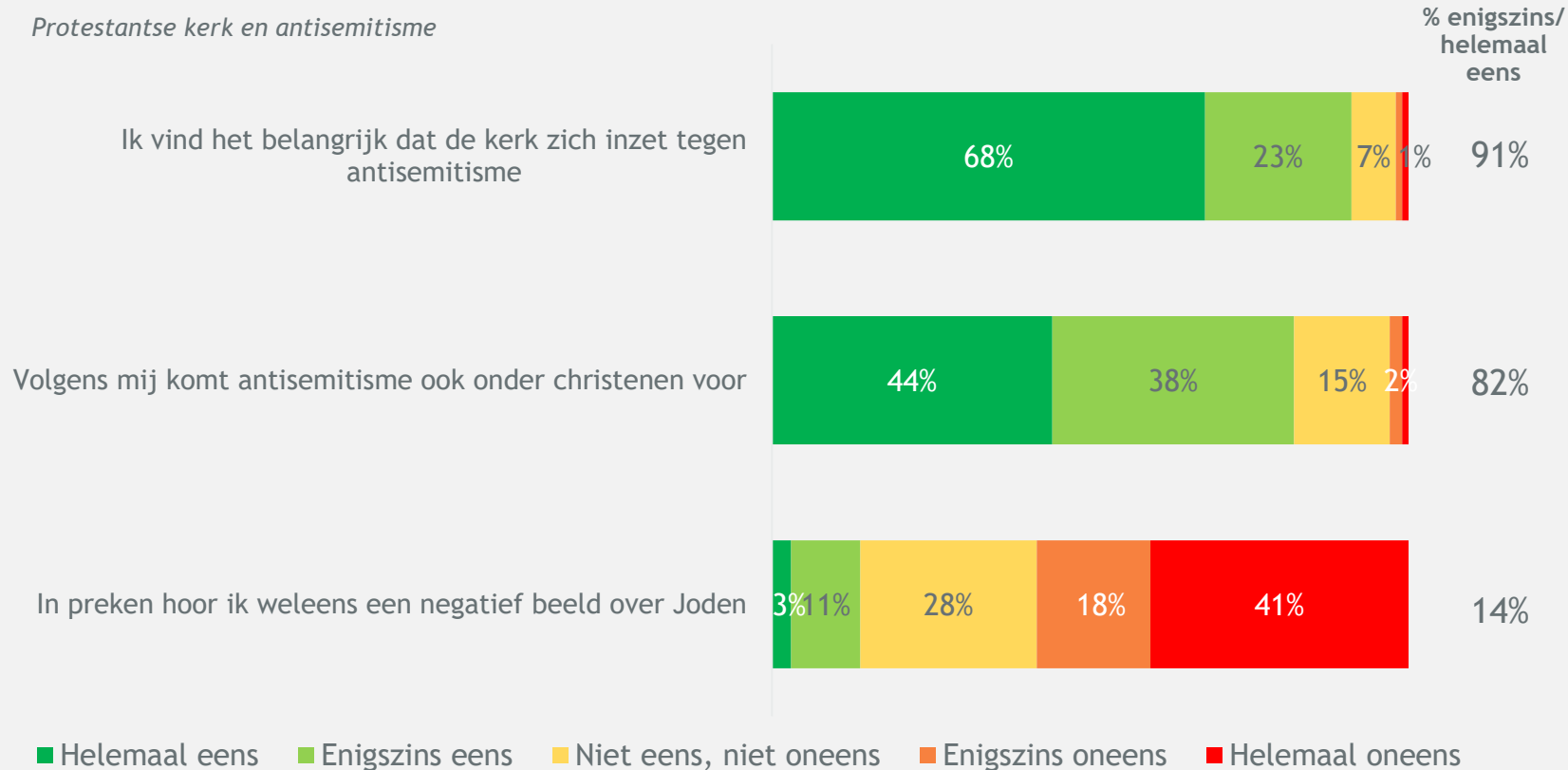
Protestanten die niet betrokken zijn bij Kerk Israël ervaren vaker geen antisemitisme in Nederland dan Protestanten die wel betrokken zijn bij Kerk Israël (11% vs. 2%)

- “Verkapt antisemitisme aan de rechterzijde van de protestantse kerken in Nederland.”
- “Tijdens demonstraties en sportwedstrijden.”
- “Enorme bewaking bij synagogen en Joodse scholen.”
- “De komst van moslims naar Nederland.”

De meerderheid van de protestanten vindt het belangrijk dat de kerk zich inzet tegen antisemitisme

Met name voorgangers en protestanten betrokken bij Kerk Israël, zeggen wel eens een negatief beeld over Joden tijdens preken te horen

Protestantse kerk en antisemitisme

Verdieping naar voorganger:
Voorgangers van de Protestantse Kerk horen vaker weleens een negatief beeld over Joden in preken dan protestanten die geen voorganger zijn (27% vs. 12%). Ook denken zij vaker dat antisemitisme ook onder christenen voorkomt (91% vs. 81%)

Verdieping naar betrokkenheid Kerk Israël:
Protestanten die wel betrokken zijn bij Kerk Israël horen vaker weleens een negatief beeld over Joden in preken dan protestanten die niet betrokken zijn bij Kerk Israël (38% vs. 13%). Ook denken zij vaker dat antisemitisme ook onder christenen voorkomt (97% vs. 81%)

2.4 Aandacht antisemitisme door synode

Driekwart vindt het goed dat de synode zich bezighoudt met de bestrijding van antisemitisme

Zij die deze taak overbodig vinden, zeggen met name dat dit geen taak van (enkel) de kerk is

Taak van de synode is het bevorderen van inzicht in en bestrijding van antisemitisme door de synode

■ Goed dat dit een taak van de synode is ■ Neutraal ■ Overbodig dat dit een taak van de synode is

Verdieping naar voorganger:

Voorgangers vinden het vaker goed dat het bevorderen van inzicht in en bestrijding van antisemitisme een taak van de synode is, dan protestanten die geen voorganger zijn (83% vs. 74%).

Verdieping naar betrokkenheid Kerk Israël:

Protestanten die betrokken zijn bij Kerk Israël vinden het vaker goed dat het bevorderen van inzicht in en bestrijding van antisemitisme een taak van de synode is, dan protestanten die niet betrokken zijn bij Kerk Israël (89% vs. 74%).

Verdieping naar leeftijd:

60-plussers vinden het vaker goed dat een taak van de synode het bevorderen van inzicht in en bestrijding van antisemitisme is, dan protestanten jonger dan 60 (78% vs. 67%).

Toelichting “Goed dat dit een taak van de synode is”:

- “Algemeen humane opdracht waar de kerk ook aan gebonden is en bijzonder omdat christenen zich verbonden voelen met het volk uit de Bijbel, ook al is het verband met de huidige situatie niet eenduidig.”
- “Als onze god een god van erbarmen is, dan zijn de mensen van god, zoals ze zich verenigen in kerken, mensen en kerken van erbarmen. Dat betekent dat de kerken dienen op te komen voor wie lijdt onder racisme en alle vormen van sociaal, cultureel en religieus suprematisme.”

Toelichting “Neutraal”:

- “Aandacht voor en bestrijding van racisme zou breder moeten zijn dan het te beperken tot antisemitisme. Dit zonder af te willen doen aan het schrijnende van antisemitisme.”
- “Het is een taak van iedere Nederlander en iedere organisatie om antisemitisme te bestrijden. Niet zozeer alleen van de kerk.”

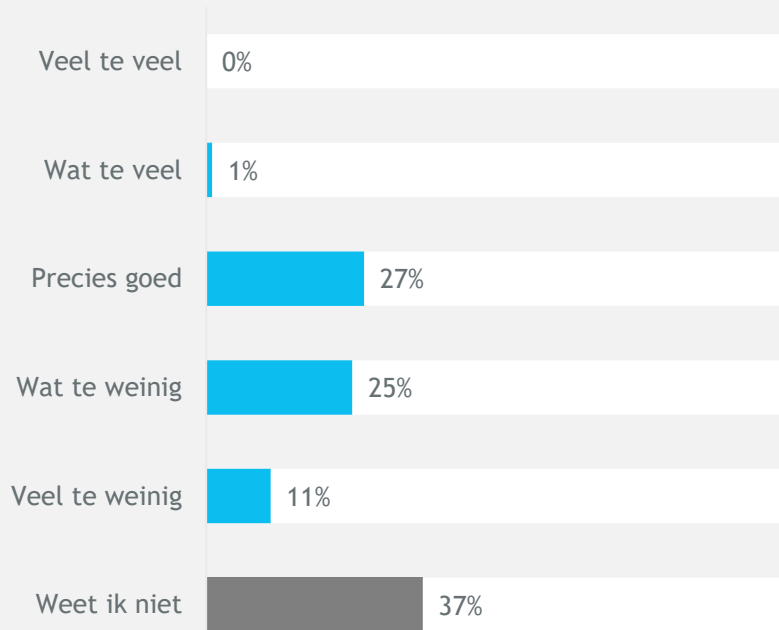
Toelichting “Overbodig dat dit een taak van de synode is”:

- “Dat is aan de overheid, net als racisme.”
- “Dit behoort niet tot de kerk. Wij dienen het woord van God.”
- “Elkaar respecteren en verdragen is voor iedereen van toepassing, niet alleen voor christelijke mensen.”

Een kwart van de protestanten vindt de aandacht die wordt besteed aan antisemitisme precies goed

Een derde vindt dat de synode hier te weinig aandacht aan besteedt. Slechts een enkeling vindt dat hier te veel aandacht naar uitgaat

Ik vind de mate van aandacht die de synode aan deze taak besteedt..

Verdieping naar voorganger:

Voorgangers zeggen vaker dan protestanten die geen voorganger van de Protestantse Kerk zijn, dat de synode te weinig aandacht besteedt aan de bestrijding van antisemitisme (46% vs. 33%).

Verdieping naar betrokkenheid Kerk Israël:

Protestanten die betrokken zijn bij Kerk Israël zeggen vaker dan protestanten die niet betrokken zijn bij Kerk Israël dat de synode te weinig aandacht besteedt aan de bestrijding van antisemitisme (77% vs. 32%).

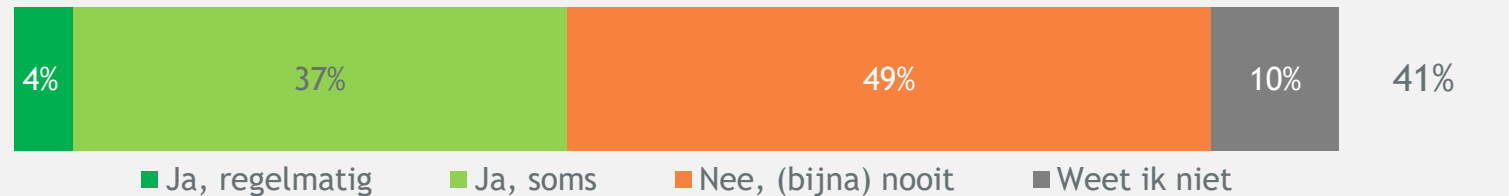
2.5 Aandacht voor antisemitisme binnen de gemeente

4 op de 10 protestanten geven aan dat hun gemeente (soms) aandacht besteedt aan het thema antisemitisme

Nagenoeg de helft zegt dat hier (bijna) nooit aandacht voor is

Mate van aandacht voor antisemitisme in de gemeente

Verdieping naar voorganger:
Voorgangers zien vaker dat er in de gemeente soms tot regelmatig aandacht wordt besteed aan het thema antisemitisme dan protestanten die geen voorganger van de Protestantse Kerk zijn (59% vs. 39%). Protestanten die geen voorganger zijn, zeggen daarentegen vaker dat hier (bijna) nooit aandacht voor is (51% vs. 35%).

Verdieping naar betrokkenheid Kerk Israël:
Protestanten die wel betrokken zijn bij Kerk Israël zien vaker dat er in de gemeente regelmatig aandacht wordt besteed aan het thema antisemitisme dan protestanten die niet betrokken zijn bij Kerk Israël (10% vs. 4%).

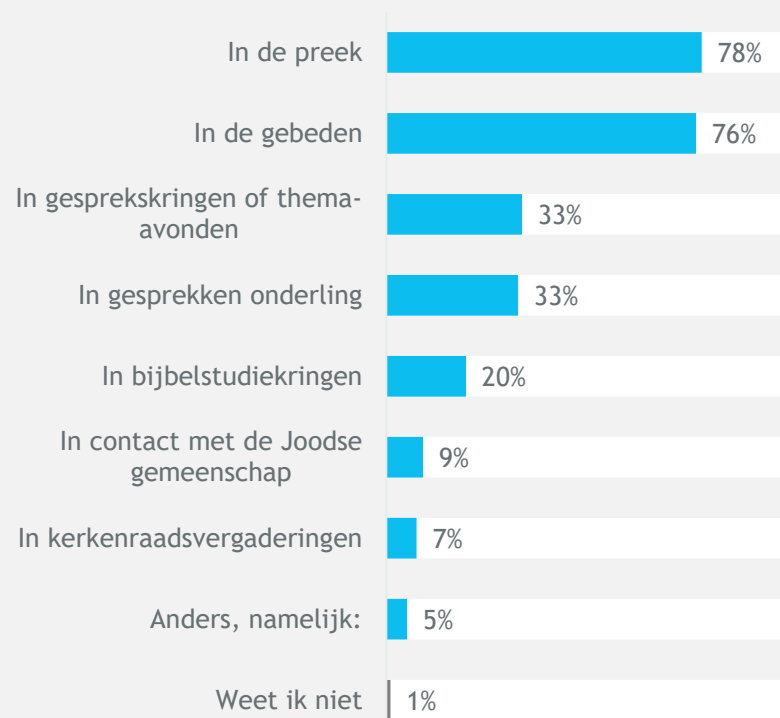
Wat vindt u hiervan?

- “Aandacht ervoor is niet nodig. Niet iets aanwakkeren dat er niet is.”
- “Zou meer aandacht voor moeten zijn vanuit Bijbels perspectief.”
- “Zolang er aandacht wordt besteed aan alle verschijnselen waarbij mensen ontmenselijkt (dreigen te) worden, vind ik het geen probleem dat er niet vaak specifiek aandacht aan antisemitisme wordt besteed. Er is hier in de omgeving ook relatief weinig merkbaar van antisemitisme. Dat is duidelijker zichtbaar in de grote steden.”
- “Voorbij gaan aan de wortels van het christelijk geloof. Antisemitisme treft ook het christendom. In een seculiere wereld is het belangrijk om het verband tussen christendom en jodendom te blijven zien.”

Gemeenten besteden met name aandacht aan antisemitisme tijdens de preken en gebeden

Een derde zegt dat hier ook aandacht voor is tijdens gesprekskringen/thema-avonden en gesprekken onderling

Vorm van aandacht voor antisemitisme

Verdieping naar voorganger:

Voorgangers zien vaker dat er in de volgende situaties aandacht is voor antisemitisme dan protestanten die geen voorganger zijn:

- de preek (85% vs. 76%),
- in gesprekskringen of thema-avonden (47% vs. 30%),
- in de Bijbelstudiekring (34% vs. 16%),
- in contact met de joodse gemeenschap (14% vs. 8%),
- in kerkenraadsvergaderingen (13% vs. 6%).

Verdieping naar betrokkenheid Kerk Israël:

Protestanten die betrokken zijn bij Kerk Israël zien vaker dat er in de volgende situaties aandacht is voor antisemitisme dan protestanten die niet betrokken zijn bij Kerk Israël:

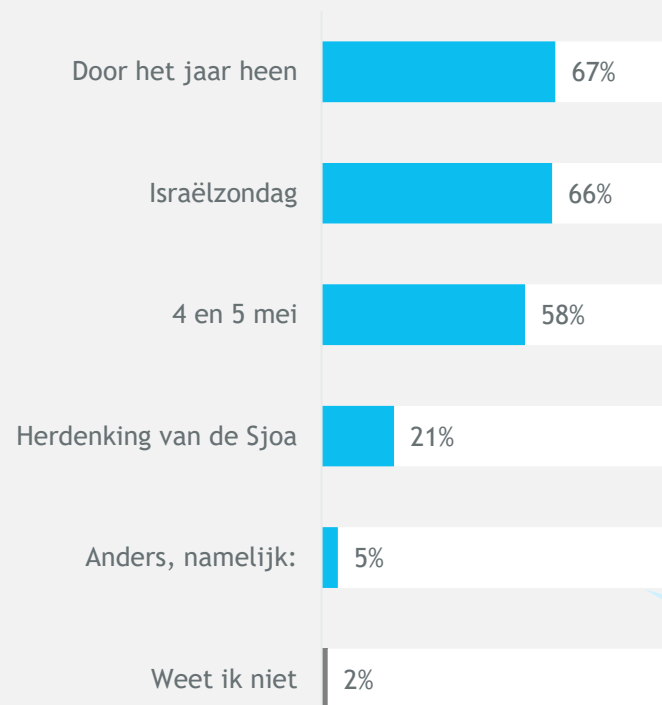
- in gesprekskringen of thema-avonden (60% vs. 31%),
- in de Bijbelstudiekring (40% vs. 18%),
- in contact met de Joodse gemeenschap (19% vs. 8%),
- in kerkenraadsvergaderingen (19% vs. 7%).

- “Jaarthema in onze plaatselijke gemeente: 75-jaar Israël.”
- “Op Israëlzondag.”

Twee derde van de protestanten zegt dat momenten van aandacht plaatsvinden door het hele jaar heen

Ook Israëlzondag en 4 en 5 mei worden door de meerderheid als momenten van aandacht voor dit thema genoemd

Moment van aandacht voor antisemitisme

Verdieping naar voorganger:

Voorgangers vinden vaker dan protestanten die geen voorganger zijn, dat het moment van aandacht voor antisemitisme door het jaar heen moet plaatsvinden (75% vs. 64%), en tijdens de herdenking van de Sjoa (34% vs. 17%).

Verdieping naar betrokkenheid Kerk Israël:

Protestanten die betrokken zijn bij Kerk Israël vinden vaker dan protestanten die hier niet bij betrokken zijn, dat het moment van aandacht voor antisemitisme op Israëlzondag moet zijn (81% vs. 61%).

Verdieping naar leeftijd:

Protestanten jonger dan 70 vinden vaker dan 70-plussers dat het moment van aandacht voor antisemitisme door het hele jaar heen moet gebeuren (75% vs. 58%).

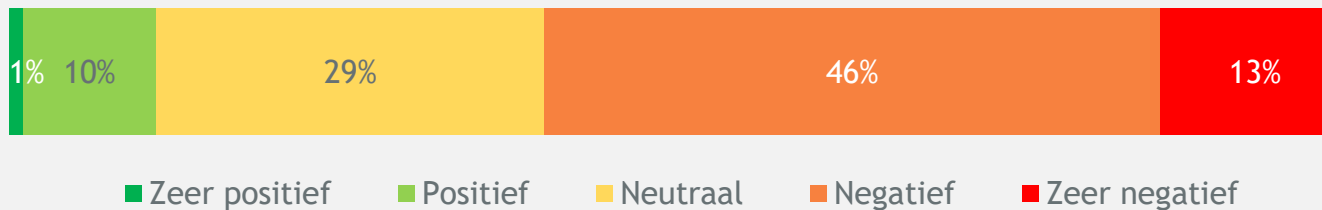
- “Als de preektekst er aanleiding toe geeft.”
- “Naar aanleiding van actualiteit.”

2.6 Beeld van Joden in de Bijbel

De grootste groep protestanten is overwegend negatief over het beeld van farizeeën in de Bijbel

Protestanten die betrokken zijn bij Kerk Israël zijn het meest positief ingesteld over farizeeën in de Bijbel

Beeld van farizeeën in de Bijbel

% (zeer) positief

11%

Verdieping naar voorganger:
Voorgangers van de Protestantse Kerk hebben vaker een (zeer) positief beeld van farizeeën in de Bijbel dan zij die geen voorganger zijn (26% vs. 9%).

Verdieping naar betrokkenheid Kerk Israël:
Protestanten die wel betrokken zijn bij Kerk Israël hebben vaker dan protestanten die niet betrokken zijn bij Kerk Israël een (zeer) positief beeld van farizeeën in de Bijbel (31% vs. 10%).

Toelichting:

Toelichting (zeer) positief:

- “Het is een stroming van het jodendom van die tijd die redelijk dicht stond bij de opvatting van Jezus.”
- “Duidelijk Schriftgeleerden! Ook Paulus rekent zich tot de farizeeën!”
- “Goede leermeester en oprechte doeners.”
- “Zij hebben getracht om de Thora zo goed mogelijk na te leven. Dus, ze waren zeer serieus daarmee bezig. In die zin zie ik de farizeeën positief.”

Toelichting neutraal:

- “De farizeeën bestaan niet, het was een groep mensen die zich met wetgeleerdheid bezig hielden, en niet homogeen daarin.”
- “Deze mensen lopen nu ook nog rond voor eigen gewin.”
- “Farizeeën waren gewone mensen met fouten en gebreken.”
- “Farizeeën als mensen die het geloof en de wet serieus nemen is positief, als dat beperkt wordt tot een visie die zichzelf verheft boven anderen of anderen uitsluit is het negatief.”

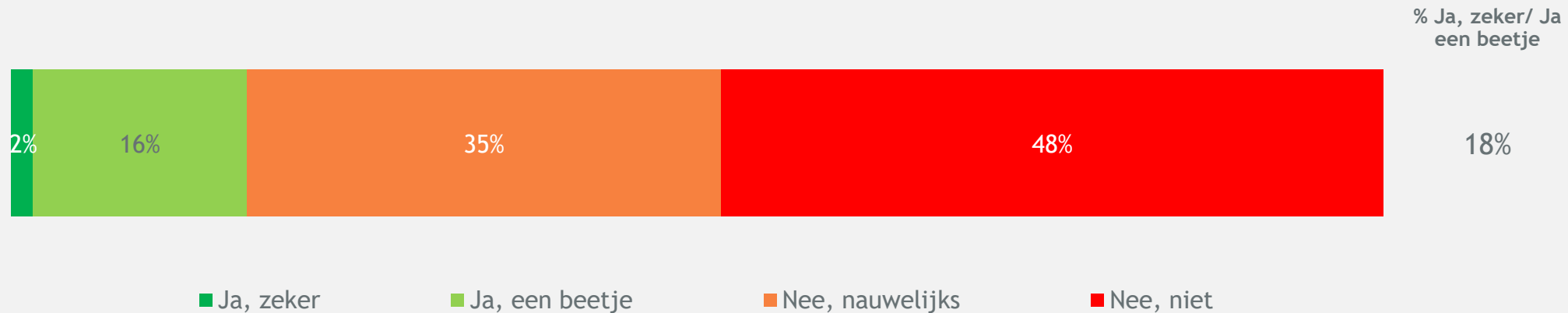
Toelichting (zeer) negatief:

- “De groep als zodanig had een voor die tijd bewonderenswaardige toewijding, maar in de teksten van de Bijbel worden ze toch meestentijds als tegenstanders van Jezus geschetst.”
- “Jezus was kritisch over de farizeeën.”
- “Farizeeën staan vooral voor de regels, gebruiken zonder rekening houden met het menselijke aspect. Denk aan Jezus die op Sabbat een wonder verricht.”

Bijna 2 op de 10 protestanten geloven dat het beeld van farizeeën in de Bijbel het beeld van hedendaagse Joden kleurt

Protestanten niet betrokken bij Kerk Israël zeggen vaker dat dit niet het geval is, dan zij die wel betrokken zijn bij Kerk Israël

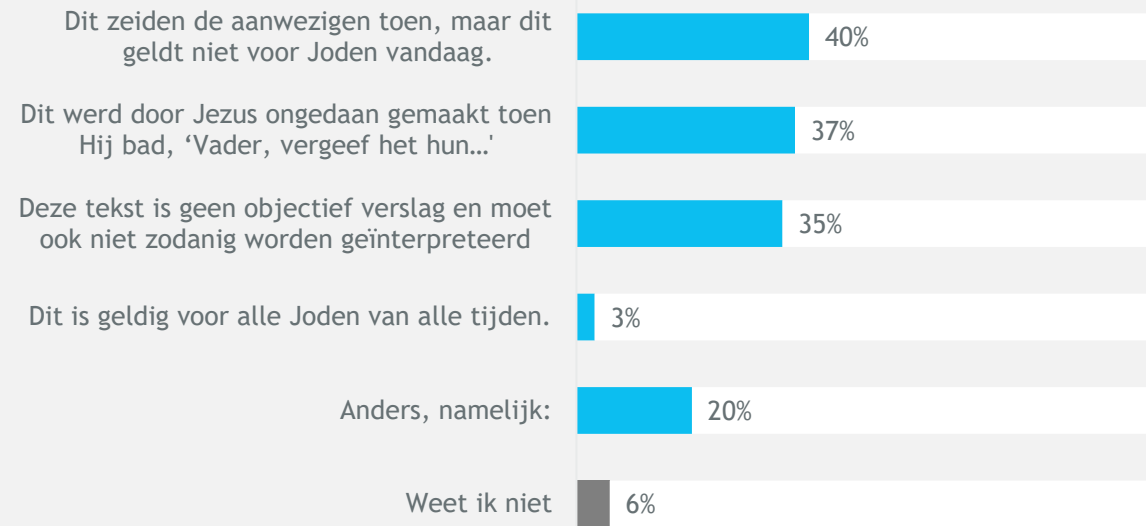
Kleurt uw beeld van farizeeën in de Bijbel uw beeld van hedendaagse Joden?

De opvattingen bij het lezen van Matteüs 27:25 zijn erg divers

Wel is er overeenstemming dat deze passage geen betrekking (meer) heeft op de hedendaagse Joden

Waar denkt u als eerste aan bij het lezen van Matteüs 27:25?

Toelichting "Anders, namelijk:"

- "Dat werd toen door de opgehitste menigte gezegd en dat leeft nog geregeld hier en daar, maar gelukkig niet overal."
- "Deze tekst is door de kerk stelselmatig verkeerd uitgelegd."
- "Dit geldt niet alleen voor de Joden van toen, maar voor alle mensen, omdat het hier gaat om Godloochening in het algemeen."

Verdieping naar voorganger:

Voorgangers vinden vaker dan protestanten die geen voorganger van de Protestantse Kerk zijn dat dit was wat de aanwezigen toen zeiden, maar dat dit niet voor Joden vandaag geldt (47% vs. 39%). Protestanten die geen voorganger zijn, zeggen daarentegen vaker dat dit door Jezus ongedaan werd gemaakt toen Hij bad, 'Vader, vergeef het hun..' (39% vs. 26%).

Verdieping naar betrokkenheid Kerk Israël:

Protestanten die wel betrokken zijn bij Kerk Israël geven vaker dan protestanten die niet betrokken zijn bij Kerk Israël als antwoord: Dit zeiden de aanwezigen toen, maar dit geldt niet voor Joden vandaag (60% vs. 38%).

Verdieping naar leeftijd:

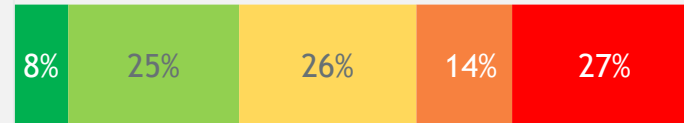
Protestanten ouder dan 60 zeggen vaker dat deze tekst geen objectief verslag is en ook niet als zodanig moet worden geïnterpreteerd dan protestanten jonger dan 60 (38% vs. 27%).

Een derde van de protestanten vindt dat de iemands kijk op Joden in de Bijbel, doorwerkt in hun houding naar het huidige jodendom

lets minder stellig zijn ze over de mate waarin de Bijbel antisemitisme bevordert

In hoeverre bent u het eens met de volgende stellingen?

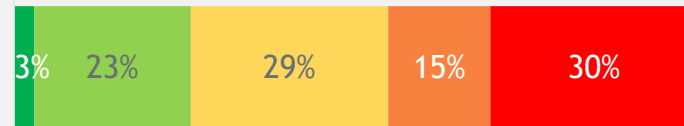
Hoe je tegen Joden in de Bijbel aankijkt, werkt door in je houding t.o.v. het levende jodendom en omgekeerd

% enigszins/
helemaal eens

33%

Het beeld van Joden in de Bijbel bevordert antisemitisme

26%

■ Helemaal eens ■ Enigszins eens ■ Niet eens, niet oneens ■ Enigszins oneens ■ Helemaal oneens

Verdieping naar voorganger:

Voorgangers van de Protestantse Kerk zijn vaker van mening dat hoe je tegen Joden in de Bijbel aankijkt, doorwerkt in de houding t.o.v. het levende jodendom en omgekeerd dan protestanten die geen voorganger zijn (40% vs. 31%).

Verdieping naar betrokkenheid Kerk Israël:

Protestanten die betrokken zijn bij Kerk Israël geloven vaker dat hoe je tegen Joden in de Bijbel aankijkt doorwerkt in je houding t.o.v. het levende Jodendom en omgekeerd dan zij die niet betrokken zijn bij Kerk Israël (51% vs. 31%).
Protestanten die betrokken zijn bij Kerk Israël, in vergelijking met hen die hier niet bij betrokken zijn, zijn het echter vaker (helemaal) oneens dat het beeld van Joden in de Bijbel antisemitisme bevordert (56% vs. 45%).

Verdieping naar leeftijd:

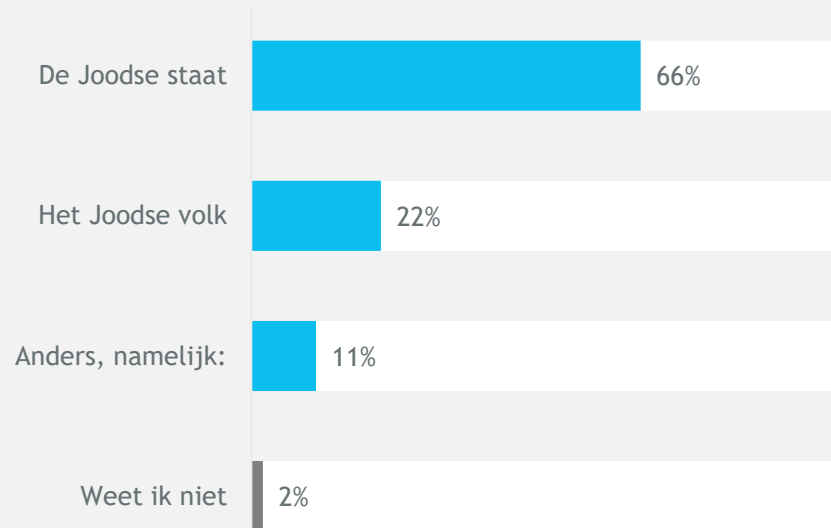
Protestanten jonger dan 50 geloven vaker dat hoe je tegen Joden in de Bijbel aankijkt doorwerkt in je houding t.o.v. het levende jodendom en omgekeerd dan protestanten ouder dan 70 (40% vs. 29%).
Daarnaast zijn protestanten jonger dan 60 het vaker (helemaal) oneens dat het beeld van Joden in de Bijbel antisemitisme bevordert, dan protestanten ouder dan 60 (58% vs. 42%).

2.7 Situatie Israël-Palestina

Protestanten associëren Israël met name met de Joodse staat

Slechts iets meer dan 2 op de 10 associeert haar met het Joodse volk zelf

Associaties met Israël

Toelichting “Anders, namelijk:”

- “Gods volk.”
- “Het land Israël.”
- “Het ligt er aan in welke context het woord 'Israël' gebruikt wordt. Het 'Bijbelse' Israël of de huidige staat Israël.”
- “Oorlog.”

Verdieping naar voorganger:

Voorgangers van de Protestantse Kerk associëren Israël vaker met het Joodse volk dan protestanten die geen voorganger zijn (31% vs. 20%). Protestanten die geen voorganger zijn, associëren Israël daarentegen vaker met de Joodse staat dan voorgangers (67% vs. 56%).

Verdieping naar betrokkenheid Kerk Israël:

Protestanten die wel betrokken zijn bij Kerk Israël associëren Israël vaker met het Joodse volk dan protestanten die niet betrokken zijn bij Kerk Israël (42% vs. 21%). Protestanten die niet betrokken zijn bij Kerk Israël associëren Israël daarentegen vaker met de Joodse staat dan zij die niet betrokken zijn bij Kerk Israël (67% vs. 48%).

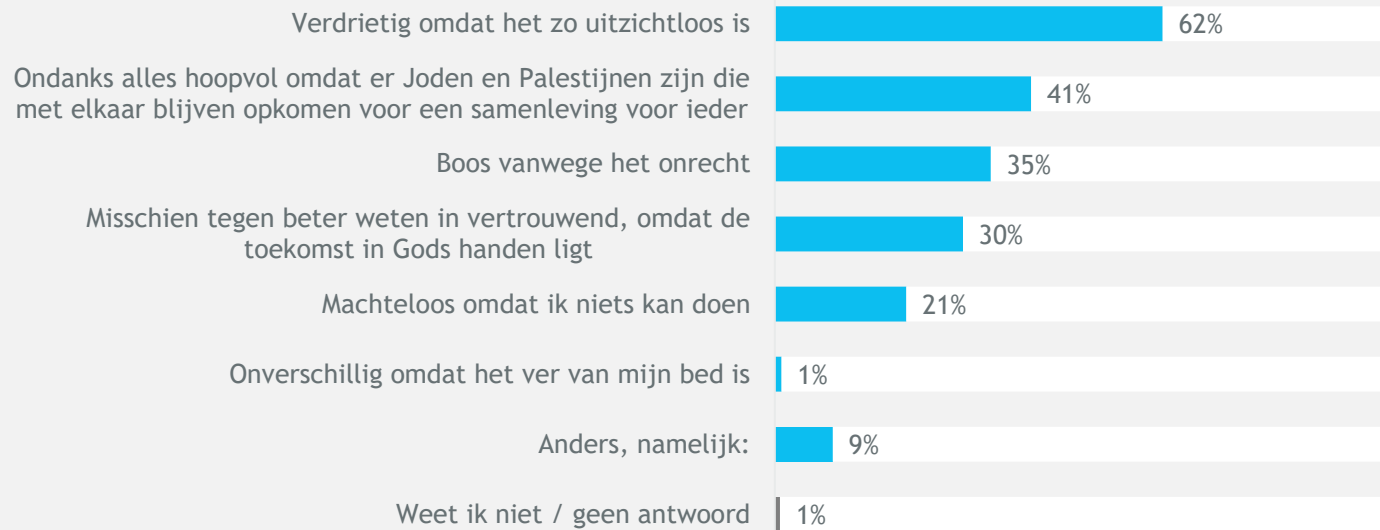
Verdieping naar leeftijd:

Protestanten ouder dan 60 associëren Israël vaker met de Joodse staat dan protestanten jonger dan 60 (70% vs. 53%).

Ruim de helft van de protestanten voelt zich verdrietig over het conflict tussen Joden en Palestijnen omdat het zo uitzichtloos is

Met name protestanten betrokken bij Kerk Israël voelen zich vertrouwend omdat de toekomst in Gods handen ligt

Hoe voelt u zich over het conflict tussen Joden en Palestijnen?

Toelichting “Anders, namelijk:”

- “Boos en verdrietig over de omgang met elkaar het onrecht dat Israël de Palestijnen vaak aandoet.”
- “Het land is door de Heere aan het volk Israël beloofd. Dit wordt nogal eens uit het oog verloren.”
- “Vol vertrouwen, omdat de toekomst in Gods handen ligt.”

Verdieping naar voorganger:

Voorgangers voelen zich vaker verdrietig vanwege het Israël-Palestina conflict, omdat dit zo uitzichtloos is, dan protestanten die geen voorganger zijn (69% vs. 61%).

Verdieping naar betrokkenheid Kerk Israël:

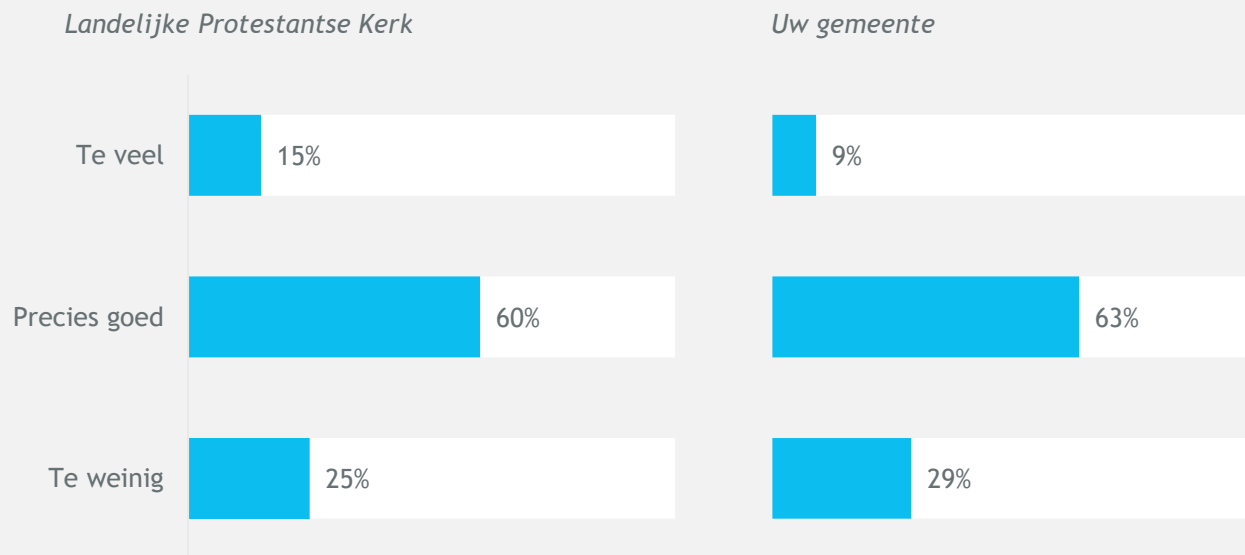
Protestanten die betrokken zijn bij Kerk Israël zeggen vaker dat hun gevoel bij het Israël-Palestina conflict misschien tegen beter weten in vertrouwend is, omdat de toekomst in Gods handen ligt in vergelijking met protestanten die niet betrokken zijn bij Kerk Israël (42% vs. 30%).

Verdieping naar leeftijd:

Protestanten jonger dan 60 voelen zich vaker vertrouwend over het Israël-Palestina conflict, omdat de toekomst in Gods handen ligt, dan protestanten ouder dan 60 (39% vs. 28%).

6 op de 10 protestanten vinden de hoeveelheid aandacht voor ‘Verbondenheid Israël’ binnen zowel de landelijke Protestantse Kerk, als binnen hun eigen gemeente, precies goed

Wat vindt u van de hoeveelheid aandacht dat het onderwerp ‘Verbondenheid Israël’ krijgt van de... / binnen...

Verdieping naar voorganger:

Voorgangers van de Protestantse Kerk vinden vaker dat de landelijke Protestantse Kerk te weinig aandacht heeft voor het onderwerp ‘Verbondenheid Israël’, dan protestanten die geen voorganger (31% vs. 24%).

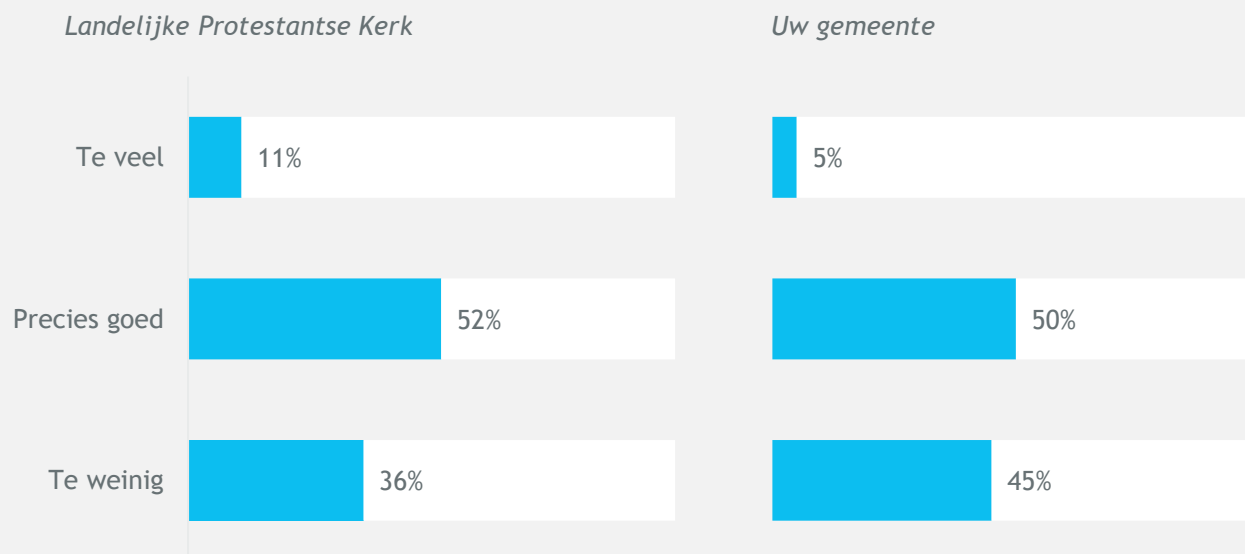
Verdieping naar betrokkenheid Kerk Israël:

Protestanten die betrokken zijn bij Kerk Israël vinden vaker dat zowel de landelijke Protestantse Kerk (61% vs. 23%), als hun eigen gemeente (57% vs. 27%) te weinig aandacht hebben voor het onderwerp ‘Verbondenheid Israël’, dan protestanten die niet betrokken zijn bij Kerk Israël.

De helft van de protestanten vindt dat er precies genoeg aandacht gaat naar de 'Situatie christenen Israël-Palestina'

Protestanten vinden de hoeveelheid aandacht hiervoor vanuit hun eigen gemeente vaker te weinig dan de hoeveelheid aandacht die hiernaar uitgaat vanuit de landelijke Protestantse Kerk

Wat vindt u van de hoeveelheid aandacht dat het onderwerp 'Situatie christenen Israël-Palestina' krijgt van de... / binnen...

Verdieping naar voorganger:

Voorgangers van de Protestantse Kerk vinden vaker dat de landelijke Protestantse Kerk te veel aandacht besteedt aan het onderwerp 'Situatie christenen Israël - Palestina' dan protestanten die geen voorganger zijn (17% vs. 10%).

Verdieping naar betrokkenheid Kerk Israël:

Protestanten die betrokken zijn bij Kerk Israël vinden vaker dat de er zowel vanuit de landelijke Protestantse Kerk (34% vs. 10%), als vanuit hun eigen gemeente (10% vs. 5%) te veel aandacht uitgaat naar de 'Situatie christenen Israël - Palestina' dan zij die niet betrokken zijn bij Kerk Israël.

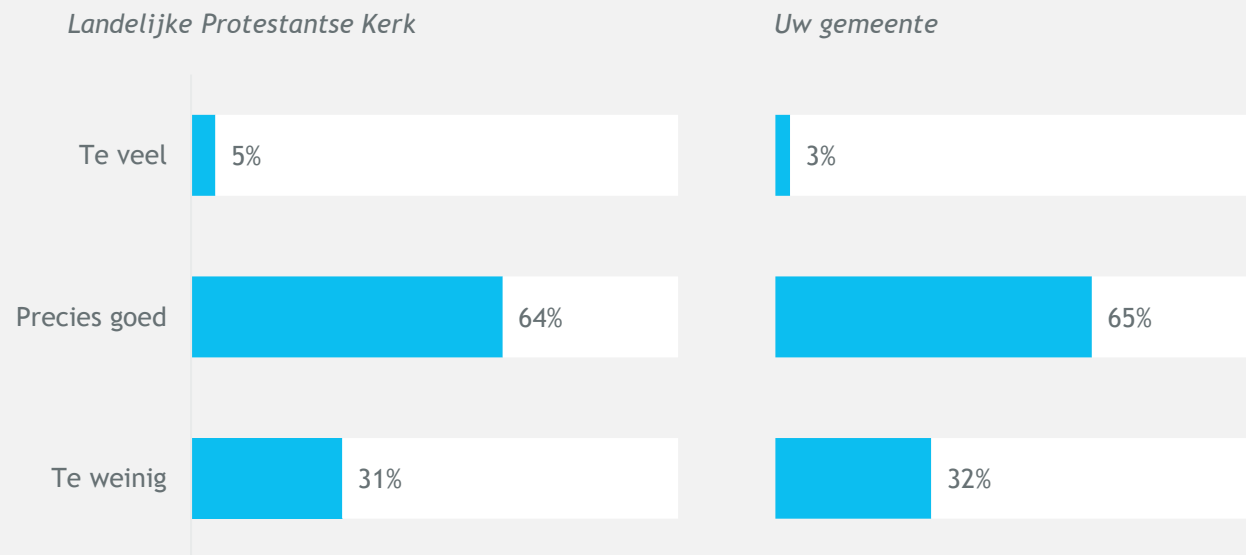
Verdieping naar leeftijd:

Protestanten jonger dan 70 jaar vinden vaker dat de landelijke Protestantse Kerk te veel aandacht besteedt aan het onderwerp 'Situatie christenen Israël - Palestina' dan protestanten ouder dan 70 jaar (14% vs. 8%).
Protestanten ouder dan 70 vinden vaker dat er binnen hun eigen gemeente te weinig aandacht voor dit onderwerp is, dan protestanten jonger dan 70 (50% vs. 40%).

De meerderheid vindt de hoeveelheid aandacht voor het onderwerp ‘Joodse wortels van het christendom’ precies goed

Vooral voorgangers vinden relatief vaak dat hier juist te weinig aandacht voor is

Wat vindt u van de hoeveelheid aandacht dat het onderwerp ‘Joodse wortels van het christendom’ krijgt van de... / binnen...

Verdieping naar voorganger:

Voorgangers van de Protestantse Kerk vinden vaker dat de landelijke Protestantse Kerk te weinig aandacht heeft voor het onderwerp ‘Joodse wortels van het christendom’ dan protestanten die geen voorganger zijn (40% vs. 30%).

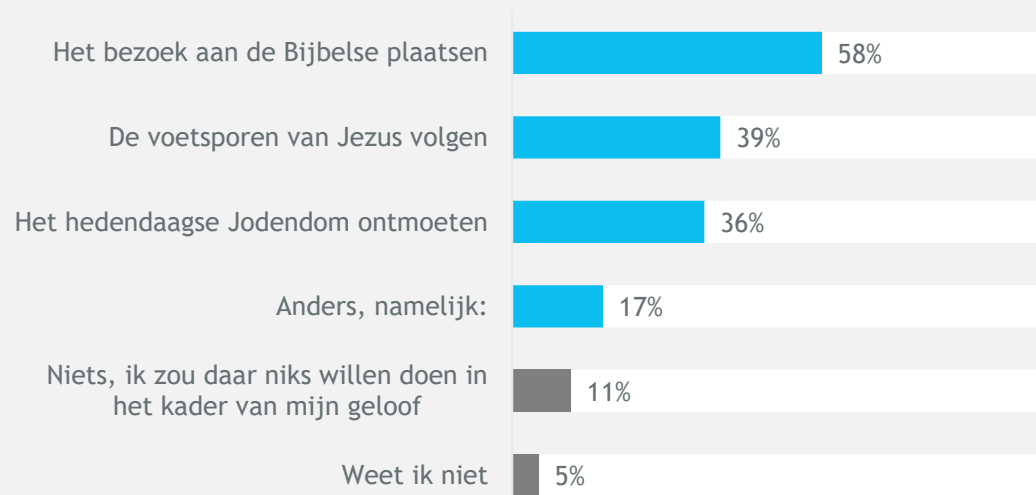
Verdieping naar betrokkenheid Kerk Israël:

Protestanten die betrokken zijn bij Kerk Israël vinden vaker dat er vanuit zowel de landelijke Protestantse Kerk (69% vs. 29%) als vanuit hun eigen gemeente (62% vs. 30%) te weinig aandacht is voor het onderwerp ‘Joodse wortels van het christendom’ dan protestanten die niet betrokken zijn bij Kerk Israël.

Protestanten willen vooral de Bijbelse plaatsen in Israël bezoeken

Protestanten jonger dan 50 jaar zouden hier vaker de voetsporen van Jezus willen volgen dan protestanten ouder dan 50 jaar

Stel dat u binnenkort naar Israël gaat, wat zou voor u belangrijk zijn om te doen in relatie tot uw geloof?

Toelichting “Anders, namelijk:”

- “Projecten waar joden en Palestijnen in vrede samenleven bezoeken en de landschappen van Israël zien en daardoor Bijbelse teksten beter begrijpen.”
- “Bezoek aan de bezette gebieden.”
- “Het is wel 'stel' dat u gaat, want i.v.m. de getreden mensenrechten zou ik niet gaan.”

Verdieping naar voorganger:

Voorgangers van de Protestantse Kerk zeggen vaker dat zij in Israël het hedendaagse jodendom willen ontmoeten dan protestanten die geen voorganger zijn (43% vs. 35%).

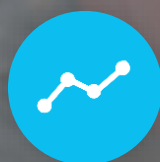
Verdieping naar betrokkenheid Kerk Israël:

Protestanten die wel betrokken zijn bij Kerk Israël geven vaker dan protestanten die niet betrokken zijn bij Kerk Israël als antwoord: Het bezoek aan de Bijbelse plaatsen (69% vs. 58%), en het hedendaagse Jodendom ontmoeten (64% vs. 35%). Protestanten die niet betrokken zijn bij Kerk Israël zouden vaker niks doen in het kader van hun geloof (11% vs. 2%).

Verdieping naar leeftijd:

Protestanten jonger dan 70 zeggen vaker dan protestanten ouder dan 70, Bijbelse plaatsen te willen bezoeken in Israël (65% vs. 52%). Protestanten jonger dan 50 willen vaker de voetsporen van Jezus volgen dan 50-plussers (56% vs. 38%).

Onderzoeksverantwoording

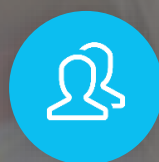
Methode

Online vragenlijst:
35 vragen

Gemiddelde invulduur:
16 minuten

Doelgroep & steekproef

Doelgroep:
Leden Protestantse Kerk

Steekproefbron:
PKN panel

Weging:
Geen weging toegepast

Veldwerk

Veldwerkperiode:
14/06/2023 - 03/07/2023

Respons:
Aantal uitgenodigd n=4.051
Netto respons n=1.541
Respons percentage 38%

Tot ziens bij MWM2

Auteurs: Fenneke Vegter, Yvon van der Plas, Anthony Klee
Datum: juli 2023

